



پارلمان و دارالشورای

شماره ۶۱ ص ۱۳ دست خط شاه برای افتتاح دارالشوری	۵ سال	
افتتاح دارالشورای عثمانی	شماره ۶۳ ص ۸ و ۹ و ۱۰	۵ سال
جشن افتتاح دارالشوری در مصر	شماره ۱۵ ص ۲ و ۳ و ۴ و ۵	۶ سال
مکتوب رئیس دارالشوری	شماره ۲۴ ص ۳	۷ سال

دست خط شاه برای افتتاح دارالشورای ایران

و وکلای پارلمان

جناب اشرف صدر اعظم، به حسب اقتضای ظلم مملکت و طرد مجلس، دولت به دفع انجمن‌ها و اشخاص بی دین و مفسدین که سبب عدم آسایش رعیت شده بودند اقدام نمود و در آن حین وعده نموده بودیم پس از اعاده نظم و انتهای هرج و مرج و



دفع انجمن‌ها، امنیت و آسودگی، قوانین موافق مزاج مملکت و مطابق شریعت حضرت ختمی مرتبت تألیف نموده و مجلس را که حافظ قانون عدالت و ناشر عدل و داد بوده باشد منعقد نموده و رعیت را که ودیعه حضرت احدیت هستند، آسوده نموده و دست مفسدین و اشرار را کوتاه کرده، بیضه مقدسه اسلامی که از فرائض اولیه و عقیده ماست حفظ نموده باشیم، چنان‌چه به وزرای مختار دول هم‌جوار و به سفرای کبرای ایشان بدین و تیره اعلان و اعلام فرموده بودیم.

اکنون که وقت مجلس موعود جائز است، به جناب اشرف مقرر می‌فرمائیم مجلس را که شروط و حدود قوانین آن موافق شریعت مطهره بوده و مانع تولید هرج و مرج باشد، انعقاد آن مجلس را در نوزدهم شوال مرحمت خواهیم فرمود. الحال به عموم اهالی مملکت و طبقات رعیت اعلان نمائید از آنجائی که حضرت احدیت وجود مقدس ما را حافظ ملک و ملت و حارس تاج و تخت و حامی دین مبین اسلام مقرر نموده است و مقصود از این غیر از آسایش و رفاه عباد و اجراء قوانین عدل و داد نبوده است، اقتداء به شعار سید المرسلین و اقتفا به آثار رسول رب العالمین نموده و صدور این دست خط عدالت شرط را از فرائض خودمان شمرده و عموم اهالی را مطمئن و امیدوار کرده مقرر می‌فرمائیم: در نوزدهم شوال با تفضلات حضرت احدیت و توجهات امام عصر حضرت حجت ابن الحسن عجل الله فرجه این مجلس معین از اشخاص متدین انعقاد نموده که به وسیله این مجلس مشروع عدالت نموده، اهالی در رفاهیت، قوانین حضرت سید المرسلین در محافظت و اجراء، و بی‌نظمی و هرج و مرج و انعقاد و انجمن‌ها بالکلیه متروک و معدوم منظورات قدسی آیات ما، مجری، طرق و شوارع منظم، عموم اهالی در سایه رأفت و مرحمت ما متنعم، عرض و ناموس اهالی محفوظ، اسباب لازم به هر آسایش ملت از هر جهت فراهم. ترقی و ثروت مملکت در ازدیاد بوده؛ تا انشاءاله به مشیت الهیه و توجهات امام عصر درهای خوش‌بختی به روی اهالی باز شده و در رفاه بوده باشند. اکنون مقرر می‌فرمائیم که نظامنامه‌های انتخاب و قوانین مملکت که باید موافق شریعت حضرت نبوی صلی الله علیه بوده باشد نوشته و مرتب نمائید و برای نوزدهم شوال حاضر و اعلان نمائید که به هر دو مجلس شروع نموده و هر کس تکلیف خودش را دانسته و از حد خود تجاوز ننموده و عموم مردم از هر جهت با نهایت آسایش زندگانی نمایند.



ولی چون اشرار و مفسدین تبریز نه آنچنان هرزگی و شرارت و خونریزی نموده و شهر را مغشوش و منقلب نموده‌اند که تا دولت از تنبیه مفسدین و اشرار صرف‌نظر تواند نماید، این است که دست‌خط می‌شود تا هنگامی که شهر تبریز منظم و اشرار آن قلع و قمع و اهالی مظلوم آنجا آسوده نشوند و امنیت را اعاده نکنند، اهالی تبریز از این حکم مستثنی خواهند بود ۲۷ شعبان ۱۳۲۶ محمدعلی شاه قاجار.

افتتاح دارالشورای کبرای عثمانی

اليوم انجريت الامال ما وعدت و ادرك المجد اقصى ما تمناه اليوم ردت على الدنيا
بشاشتها و ارضى الملك و الاسلام و الله.

امروز سلطانی عجب فوز سعادت یافته

کش جامه مشروطه را از دست خود او بافته

ایشاه دون خیره‌سر، بر حال عثمانی نگر

بشنو که بختت با خطر سوی عدم بشتافت

دارو دیار ملک طریخانه دریوگون ایام ایچنده شاد و نواخانه دریوگون
هیچ ایتمدی سئوال که آیانه دریوگون اولدی بوگونده مجلس عثمانیان گشاد.
امروز که روز ۸۳ [۴] ذیقعه ۱۲۳۶ می‌باشد مجلس جهان‌آرا و عمارت دارالشورای
عثمانی و برادران اسلامی ما که سرنوشت اقبال استقبال مسلمانان شرق و غرب عالم
عموماً و عثمانیان خصوصاً به گشایش اوست، مفتوح گردید و خورشید فروغ بخش
کتاب الهی و قانون رسالت پناهی با یک تجلیات ذره پروانه بر بالای فضای ظلمت فرسای
ممالک عثمانی تابیدن و فروغ عدالت و حریت پراشیدن گرفت. امروز سدسیدی در
مقابل هجمات نابکارانه مغربیان و حملات غدارانه اروپاویان کشیده شد و پناه‌گاه ملت
نجیبه عثمانی که دیر زمانی بود از تراکم امواج مستبدین خائن متزلزل گردیده بود به
محکم‌ترین تعمیر سعادت ابدی قائم شد.

امروز رشحات باهرات اقلام چندین سال فدائیان راه مشروطیت و جان نثاران طرق



حریت، اثرات تاریخی و ثمرات نیک بختی بخشید. و از انوار بدیعه حیات بخش دائمی صفحات نکبت و مذلت علامات گذشته، عثمانی را تابش زنده گی تازه پاشید. امروز یافته مساوات و لوحه مواسات و تابلو مواخات و برادری و برابری و آزادی با یک صفحه لمیع مسرت بخشی بر بالای بام آمال برادران اسلامی و اخوان عثمانی ما نصب گردید. امروز نعمت سراسر سعادت حریت از اقدامات جان سپارانه و مجاهدات سربازانه احرار عثمانی به ملت عثمانی ارزانی شد. ای ملت ستمدیده مصیبت کشیده عثمانی که مدتی در پنجه ستمکارانه مستبدین غدار آئین آتشین داشتند آخر به مقصد مقدس خود رسیدید، خوشا به طالع میمون شما، بدا به بخت و ازگون ما. ای جان بازان مشروطیت و فدائیان حریت، ای پرنس صباح الدین، ای انور بک، ای نیازی بک، ای جمعیت اتحاد و ترقی، هیناً لکم. اینک وقت عطف توجه به برادران اسلامی ایرانی است که آن‌ها را از ذخایر مغنمه تجارب و معلومات چندین ساله خود دامن پر کنید، تا بهت و غیرت و فتوت اسلامیت شما این نقطه مهمه اسلامی که ایران باشد از خاشاک بی همه چیزی پاک شود و زمین از لوٹ این ننگ سلاطین عالم و لکه تیره قیر آگون پادشاهان ایران زمین پاکیزه گردد. به شرف انسانیت و مقام منبع حریت سوگند که محمد علی شاه تا تنش صاحب سر و سرش صاحب افسر است. ایرانی به حال اول نیاید، اگر چه همت غیورانه جان بازانه سرفراز مجاهدین حقیقی تبریز جناب ستارخان سردار پرچم نصرت و علم عبرت بر فراز طهران خواهد کویید، ولی معلومات مجربانه آن پیشتازان عرصه حریت، دلیل ثم السبیل است.

جشن افتتاح دارالشورای ایران در مصر

ایرانیان مصر که از سجایای عالیه وطن خواهی و مشروطه طلبی شرح حال و وصف احوالشان بیرون از گنجایش صفحات محقره چهره نما است، چون تلگراف بشارت اتساف گشاده شدن مجلس به گوش شان رسید، پای از سر نشناخته و بدین نوید سراسر امید گویا روحی تازه به قالب افسرده و کالبد پژمرده شان دمیده شد، هر یک به فراخور حال و رفعت همت و خیال طرانه [ترانه] شادی نواختند و به میدان نشاط سمند انبساط تاختند یگانه اولاد برومند ایران و مظهر شرف و افتخار ایرانیان جناب مستنصر السلطنه



رئیس انجمن وفاق ایرانیان مصر در دولت‌سرای خود بزمی آراسته و جشنی از هرگونه تزیینات پیراسته نمود، از کلیه طبقات از اعالی و ادانی، از ایرانی و عثمانی و مصری رسماً دعوت داشتند. مزیت این جشن باشکوه نمایش غیرت فزایش نونهالان برومند و شاگردان ارحمند «مدرسه خیریه ایرانیان مصر» بود که یگانه جوان جوانمرد آزاد، ثمره شجره طیبه مصطفوی «آقای میرزا محمدعلی بک، میرزا فضل‌الله بک، عبدالجواد الحسینی تاجر شیرازی» مؤسس مدرسه خیریه ایرانیان با لباسی مخصوص و موزیک به نوای ایرانی و طرانه [ترانه] حریت و مشروطیت سرائی مترنم بودند. پس از جلوس حضار جناب میرزا را مصطفی خطاط شیرازی قصیده غزل انشاد سپس جناب زعیم‌الدوله مدیر حکمت نطقی شیوا فرمودند، پس از آن‌ها جناب مستنصر السلطنه برپا خواسته نطقی بلیغ ایراد نمودند که مجلسیان را جسم و روح متلذذ گردید. پس از قرار یافتن باز طرانه [ترانه] موزیک شاگردان به نوای روح‌افزای ایرانی و خدیوی بر مسرت خاطر حاضرین افزود، سپس مدیر چهره‌نما برپا ایستاد و نطقی بیان کرد.

پس از آن عموم مدعوین به اتاق دیگر که عصرانه مفصل مرتب بود از مرطوبات و حلویات و شربت و شیرینی تشریف فرما شده و تبریکات وافره به یکدیگر سروده. الحق ایرانیان مصر کمتر وقتی به قول خودشان چنین جشنی باشکوه دیده بودند و به چنین روزی مسعود رسیده بودند.

به قرار مسموع جناب مهران خان فخرالوازاره قونسول در وکالت سیاسیه بزمی داشته‌اند و جناب میرزا عبدالرحیم شیرازی هم جشنی گرفته‌اند، اداره چهره‌نما هم جشنی مسرت‌پاش گرفته و چون شایسته نیست به تفصیلش بپردازیم صرف‌نظر از شرحش کرده به نگارشات جراید محلی قانع و از عموم هم عصران محترم و هم وطنان معظم که برای تهانی به اداره قدم رنجه داشته‌اند تشکرات قلبیه می‌نمائیم.

ایران پس از افتتاح مجلس

پس از غلبه تامه ملی و ویران شدن آشیانه وحشت و کاشانه استبداد و دهشت، گوش حسرت‌زای ملت ستم‌دیده که از فشار ظلم‌های جان‌شکنانه زبردستان غدار مدتی متمادی منتظر افتتاح مجلس و بشارت گشوده شدن این کعبه آمال را داشت، به آوازی فرح‌انگیز



رسید و از این انتظاری که بسی مخاطر آن را مولد بود برهید.

زیرا تاخیر افتتاح مجلس شورا (کنکاشستان) نه فقط به میدان تجاوزات بی‌باکانه و تعدیات نامشروعانه دو همسایه مزور محتال خصوصاً «کشنده سرخ دست شمال» وسعت می‌داد، بلکه کش مکش‌های جهال خیانت پیشه درونی و نیرنگ‌های منفورین برونی، حیات استقلال دولت شش‌هزار ساله ایران را پس از آن همه فداکاری‌های مالی و جانی به گربوهای [۹] هولناک و مخاطرات عظیمه قریب الانقراض استقبال می‌گشایند.

حالا که تلگراف به جهت اتصاف از افتتاح مجلس به گوش جهانیان یک مزده جهان قیمت داد و از برقراری این کعبه اقبال استقبال که ضامن بقا و فنا و سبب ترقی و تدنی ملک و ملت ایران است نه فقط جذب‌توجه چندین کرور ایرانی را نمود، بلکه توجه عمیقہ سیاسیون عالم و کاردانان دو همسایه متعدی متجاوز را بیشتر به خود معطوف داشت، که اینک می‌توان گفت نظر به بیداری و هوشیاری همسایگان و جهالت و غفلت ما بیچاره‌گان، آن‌ها بیشتر از ایرانیان نتایج مجلس و افکار وکلانی که ضامن بقای دین و دولت و سبب حیات ملک و ملت می‌باشند، می‌باشد.

مجلس عالی و هیئت مدیریه و انجمن‌های متشکله اوقات اخیره طهران قابل اهمیت نبود و از پارتی بازی هم‌وطنان مشکلی برای آسایش ایرانیان و استقلال ایران گشوده نشده، اینک اول کار و روز بازار است و باید حتی‌المقدور نویسنده‌گان زیردست تیز قلم مطالب عالیہ را به اختصار بنگارند تا خواننده و داننده بهتر و زودتر در تنقید و تحسینش احاطه پیدا نماید.

امروز مجلسیان به سرعت هر چه تمام تر مقدم بر همه باید کابینه وزراء مسئول را کامل و در تحت صحت آرند و هر یک را از پیشگاه مجلس و وظایف مقررہ بگذرانند، تا وزرا بدانند ایادی هر وزارتخانه از وزارتخانه دیگر به کلی مقطوع و رسماً تمنا و خواهش دوستانه در قانون مسئولیت ممنوع و مرتکبش دچار مجازات‌های قانونی خواهد شد. پس از انتظام وزارتخانه‌ها برای پیشرفت امور و مقتضیات حال و ناآشنا بودن وزرا به کار کنونی جمهور، باید به فکر مستشار از خارجه افتاد و دانست که محال است امورات کشوری و لشکری و مدنی و سیاسی ایران امروزه بدون مستشار از خارجه جریان یابد، آن هم باید دانست که مستشار از همسایگان بلکه از دول مقتدره اروپا اثراتش در جسم



ملک و ملت بیشتر از زهر جهالت خود ایرانیان کارگر است.

پس مقدم برای جذب مستشار، مجلسیان باید عطف توجه به آسیا اندازند و از دول آسیائی مستشار طلب کنند و اگر ما بخواهیم یک رقیب زور مشت دور دست آسیائی دوست برای همسایه شمالی درست کنیم و خود متربی شویم و هم همسایگان را پیش پا نشانیم، باید مستشار از ژاپون بیاوریم. شرح محسنات مستشار ژاپون از این زمینه خارج و بر هر ذی بصیرت منافعش آشکار است.

پس از برقراری وازتخانه‌ها و انتظام داخله و جریان قانون آن‌ها مقدم وزارت جنگ باید به تعمیر اداره حربیه بکوشد. اگرچه اصلاح قوای نظامی بدون اصلاح مالیه صورت صحت نمی‌گیرد، ولی اصلاح مالیه اوقات بسیار نمی‌خواهد فقط فکر عمیق و نظر دقیق لازم دارد، لیکن اداره حربیه ما اگر حالا ابتدا شود بیست سال دیگر می‌تواند سه ملیان قشون غیور ژاپون مانند، در حدود روسیه بریزد، زیرا امروز اقتدار هر دولتی بسته به قوه نظامی دریائی و صحرائی اوست و آشکار است که میدان جنگ و جدال امروز رنگی دیگر دارد.

مثلاً امروز دولت روس به اسم حفظ حقوق رعایای خود یا دیگران به داخله وطن عزیز ما قشون گسیل داشته و برای آن که حصن حصین و قلعه رزین اردبیل هم از نقاط متصرفی او خارج نباشد نیرنگی با دشمن خانه‌گی کرد و بدان جا هم قشون فرستاد و چنان نیرنگی به کار برد که با آن اشتها جهالت و نادانی که در اروپا دارد مورد تمجید شد.

حالا ما ایرانیان سبک مغز جاهل اگر پیغمبران را عموماً حضرت عیسی را خصوصاً در یک جا و تمامی کتب آسمانی را در یک جا و همه صلحا و حکمای دنیا را در یک جا و همه امپراطورها و پادشاهان دول به اسم متمدن عالم را به یک جا و همه ارباب جراید را در یک جا و همه هواخواهان جهان انسانیت و عالم مدنیت و مروت را در یک جا نزد امپراطور روس به شفاعت واسطه قرار دهیم که عساکر خود را از ایران بیرون ببر به خدای لایزال ابداً ثمری ندارد و شفاعت‌شان مقبول نخواهد شد. پس کدام شفیع، کدام واسطه به کار می‌خورد و روس عساکر بیرون می‌برد؟ اول زبان خوش و نیرنگ‌هایی که خودشان دایم به کار می‌برند. دویم قوای مجتمعه ملی که اقواقونی و بهترین شفعاء دنیا



شناخته می‌شود. آن هم بسیار سهل و خلی آسان است.
اگر وزارت جنگ ده هزار قشون منظم کار آزموده با دو صاحب منصب ژاپونی امروز مهیا نماید روسها شب فرار می‌نمایند، چون که روس‌ها آن قدر از ژاپونیه‌ها مرعوب هستند که اگر ما یک مجسمه چوبی به شکل یک ژاپونی قرب سفارت روس در طهران به پا کنیم احتمال قوی است قشون روس نیمه شب از تمامی شمال ایران فرار کنند.
این بود مختصر حال آینده و مقررات آتیه ایران بعد از باز شدن مجلس مبعوثان.

مکتوب رئیس دارالشورای ایران به اداره

(۱۰ ذیقعدہ نمبر ۹۳۹۰)

آقای ... مدیر جریده **چهره‌نما** به سایر ایرانیان مقیمین مصر برسانید. تلگراف گذشته شما دایر به رضایت از آقای مستنصر السلطنه و شکایت از سوء اقداماتی که ارفع الدوله و مقتدر الملک بر ضد مشارالیه نموده‌اند. به مجلس شورای ملی و اصل و مراتب به وزارت جلیله امور خارجه اخطار شد، جواب داده‌اند که در باب شکایاتی که از آقای مستنصر السلطنه به وزارت امور خارجه رسیده بدون تحقیق اقدامی نخواهد شد و مسلم است که این‌گونه شکایت و رضایت تمام به تحریکات خارجی است.
و در فقره مأموری که خواسته‌اند، وزارت امور خارجه غفلت از این مسئله ندارد و نظر به اهمیت موقع در صدد است که مأمور کافی جامعی آن‌جا روانه نماید، البته وزارت جلیله امور خارجه که به وسیله مراسله مجلس شورای ملی را از اقدامات خود مطمئن می‌نماید در اعزام مأمور کافی صحیحی به آن‌جا فراهم نمودن آسایش اتباع ایران نیز سریعاً جهد وافی خواهند نمود، لیکن مناسب این است که هم شما آلت خیالات مفسدین نشده مأمورین دولتی را وجه المصالحه اغراض آن اشخاص قرار ندهند، زیرا که ضدیت چهار نفر ایرانی در مملکت خارج، جز عدم پیشرفت مقاصد خیریه دولت متبوعه خود و مآیوسی مأمورین خدمتگذار نتیجه دیگری نخواهد داشت.

